

А К Т
лісопатологічного обстеження насаджень
Радомишльського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс»
ДП «Ліси України», що потребують суцільної санітарної рубки

26 листопада 2025 року

м. Радомишль
Житомирський район
Житомирська область

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», лист № 24830/40.1.9-2025 від 20.11.2025 року «Щодо обстеження лісових насаджень», відповідно пункту 30 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ від 27.07.1995 р. № 555 та наказу від 24.11.2025 № 2264/40.1.9 «Про утворення комісії з обстеження насаджень», комісією в складі:

- головний спеціаліст відділу лісового господарства Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Олена ВОРОБІЙОВА;
- представник Радомишльської міської ради Володимир ТЕТЕРСЬКИЙ;
- представник Потіївської селищної ради Марина ПЛЕЧКО;
- провідний інженер-лісопатолог державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист») Юрій ДВОРАКІВСЬКИЙ;
- провідний інженер з охорони та захисту лісу відділу охорони і захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Михайло ВАХНІЦЬКИЙ;
- інженер з охорони та захисту лісу I категорії відділу охорони і захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Сергій ПРИХОДЬКО;
- начальник Радомишльського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Іван ЗАХАРЧУК;
- лісничий Білківського лісництва Олександр ЛІСОВСЬКИЙ;
- лісничий Кримоцького лісництва Ігор ЧЕПЦОВ;
- лісничий Потіївського лісництва Олександр ЯКИМЕНКО.

проведено лісопатологічне обстеження насаджень на території Радомишльського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують суцільної санітарної рубки (далі - ССР) в 2025 році.

Результати обстеження

Таксаційна характеристика лісових насаджень, що обстежувались, наведена нижче за матеріалами базового лісовпорядкування 2019 року.

Білківське лісництво

Категорія захисності - експлуатаційні ліси

Кв. 64, вид. 16, площа 1,6 га., склад 4Д34С31БП1ОС, вік 71 рік, повнота 0,70, бонітет 2, ТЛУ- ВЗДС. На всій площі виділу 1,6 га, спостерігається масове всихання дерев сосни, дуба, берези та осики. Причиною всихання є пошкодження внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом 2024 року та пошкодження дерев сосни синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами, ураження дерев листяних порід стовбуровими та комлевими гнилями, трутовиками.

Кв. 64, вид. 17, площа 5,4 га., склад 8С32БП+ВЛЧ+ОС, вік 69 років, повнота 0,75, бонітет 1, ТЛУ- В2ДС. На ділянці (1), в основній частині виділу на площі 5,2 га, спостерігається масове всихання дерев сосни, осики, вільхи, дуба та берези. Причиною всихання є пошкодження внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом 2024 року та пошкодження дерев сосни синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами.

Кв. 97, вид. 6, площа 0,3 га., загибле насадження, бонітет 1, ТЛУ- В3ДС. На всій площі виділу 0,3 га спостерігається масове всихання дерев сосни. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами, верхівковим короїдом.

Кв. 97, вид. 9, площа 10,0 га., склад 10С3К+БП, вік 66 років, повнота 0,70, бонітет 1, ТЛУ- В2ДС. На ділянці (2), в північній частині виділу на площі 4,0 га спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є ураження кореневою губкою та пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами.

Кв. 100, вид. 6, площа 14,6 га., склад 10С3К+БП, вік 51 рік, повнота 0,80, бонітет 1, ТЛУ- В2ДС. На ділянці (3), в центральній частині виділу на площі 3,4 га спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є ураження кореневою губкою та пошкодження верхівковим короїдом, синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами.

Кримоцьке (Краснобірське) лісництво **Категорія захисності – експлуатаційні ліси**

Кв. 26, вид. 2, площа 3,3 га., склад 8С32БП, вік 56 років, повнота 0,65, бонітет 1А, ТЛУ- В2ДС. На ділянці (1), у східній частині виділу на площі 2,5 га спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є пошкодження пожежею в 2023 році та стовбуровими шкідниками – синьою сосною златкою, верхівковим короїдом, сосновими лубоїдами.

Кв. 26, вид. 3, площа 13,0 га., склад 6С34БП+ДЧР+ОС+ДЗ, вік 34 роки, повнота 0,80, бонітет 1, ТЛУ- В2ДС. На ділянці (1), у північно-східній частині виділу на площі 3,2 га спостерігається масове всихання дерев сосни, берези та дуба. Причиною всихання є пошкодження стовбуровими шкідниками – синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами, на переважачій площі насадження пошкоджено пожежею в 2023 році.

Вищевказані обстежені насадження Кримоцького (Краснобірського) лісництва, пошкоджені пожежею, відповідним чином відображені в Книзі обліку лісових пожеж згідно акту про лісову пожежу № 1 від 30.05.2023 року.

Потіївське лісництво **Категорія захисності – експлуатаційні ліси**

Кв. 11, вид. 7, площа 10,1 га., склад 10С3К, вік 81 рік, повнота 0,50, бонітет 1, ТЛУ- А2С. На ділянці (3), у східній частині виділу на площі 5,1 га спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є ураження кореневою губкою, пошкодження стовбуровими шкідниками – синьою сосною златкою, верхівковим короїдом, сосновими лубоїдами та пожежею в 2020 році.

Кв. 15, вид. 7, площа 2,8 га., склад 10СЗК+БП, вік 71 рік, повнота 0,60, бонітет 1А, ТЛУ- В2ДС. На ділянці (2), у основній частині виділу на площі 1,8 га спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є ураження кореневою губкою, пошкодження стовбуровими шкідниками – синьою сосною златкою, верхівковим короїдом, сосновими лубоїдами та пожежею в 2020 році.

Вищевказані обстежені насадження Потіївського лісництва, пошкоджені пожежею, відповідним чином відображені в Книзі обліку лісових пожеж згідно акту про лісову пожежу № 14 від 17.04.2020 року.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень

Обстежені насадження характеризуються незадовільним лісопатологічним станом – всихання сильного ступеню. Причинами погіршення лісопатологічного стану є діяльність комплексу стовбурових шкідників, враження та прогресування хвороб лісу, пошкодження пожежею та внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом.

Причиною погіршення санітарного стану насаджень в Кримоцькому (Краснобірському) та Потіївському лісництвах є пошкодження пожежами в першій половині 2020 та 2023 років сильного та дуже сильного ступеня. В даних насадженнях до пошкодження пожежею діяли осередки стовбурових шкідників та хвороби лісу – кореневої губки. Пошкодження пожежею обстежених деревостанів в комплексі з діючими осередками шкідників і хвороб лісу призвело до інтенсивного всихання насаджень. Характер всихання дерев (відмираючих та сухостійних) - суцільний. Висота нагарів на стовбурах дерев до зони тонкої кори, а обвуглення зони кореневої шийки (з відмиранням камбію) - більше 3/4 периметра. На деревах сосни хвоя відсутня. Дерева сосни відпрацьовані такими стовбуровими шкідниками як: синя соснова златка, соснові лубоїди. Відбувається відшарування кори на стовбурах. Внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів. Дерева інших лісотвірних порід (Бп, Дз, Ос, Влч) відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників та вражені трутовиком. На листяних деревах гілки другого і третього порядків відсутні, опадання кори. На деревах листяних порід в межах обвуглення стовбурів наявні плодові тіла грибів сапрофітів.

Дерева сосни, берези, дуба, вільхи та осики мають зовнішню або внутрішню стовбурову гниль, відбувається вітровал через згнивання комлевої частини, частина дерев стала неліквідом. В подальшому в насадженнях пошкоджених лісовими пожежами є висока імовірність відпаду та створення захаращеності.

Насадження розладнані, низькоповнотні, з великою кількістю сухоостою, що має зовнішню гниль, частина стала неліквідом та створює захаращення.

Соснові насадження Білківського лісництва квартал 97 виділ 9 підвиділ 2 площею 4,0 га та квартал 100 виділ 6 підвиділ 3 площею 3,4 га вражені хворобою лісу - кореневою губкою, характеризуються сильним ступенем прояву хвороби та всиханням куртинного характеру. Повнота насаджень нерівномірна – наявні вікна малих та середніх розмірів. Крони дерев ажурні (III (дуже ослаблені) та особливо IV

(відмираючі) категорій стану), приріст знижений, відпад глиці більше норми. Дерева IV категорії стану (відмираючі) характеризуються окрім ажурності сильного ступеня зміною забарвлення глиці до світлих або бурих тонів, всиханням до 2/3 крони. Також характеризуються поширенням стовбурових шкідників. Під деревами спостерігаються «стрижені» пагони зеленого кольору внаслідок додаткового живлення соснових лубоїдів в кількості від 3 шт. до 10 шт. на 1 квадратний метр.

Загибле насадження Білківського лісництва квартал 97 виділ 6 площею 0,3 га пошкоджене такими стовбуровими шкідниками – синя соснова златка та великий і малий соснові лубоїди: внаслідок зменшення стійкості до шкідників відбулося всихання соснового насадження, основною причиною якого є розповсюдження та розмноження стовбурових шкідників, які в свою чергу є носіями збудників офіостомових грибів. Осередки стовбурових шкідників сильного ступеню. Переважна кількість дерев відноситься до дерев IV (відмираючі), V (свіжий сухостій) та VI (старий сухостій) категорій стану (крона дуже ажурна, хвоя світло-зелена або жовтуватозелена, характеризуються частковим опаданням кори, дерева відпрацьовані стовбуровими шкідниками, хвоя, гілки другого і третього порядків відсутні). Насадження розладнане, низькоповнотне, з великою кількістю сухостою, що має зовнішню гниль, частина стала неліквідом та створює захащення.

В обстежених насадженнях Білківського лісництва квартал 64 виділ 16 площею 1,6 га та квартал 64 виділ 17 підвиділ 1 площею 5,2 га відбулося пошкодження вітровалом, буреломом внаслідок дії несприятливих погодних умов (штормових поривів вітру), що відбулися в минулому році. В наявності велика кількість дерев вивалених з корінням, із зламаним стовбуром, підірваною кореневою системою, нахилом стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, а також з дугоподібно зігнутими стовбурами. Додатково відбулося ураження дерев листяних порід стовбуровими та комлевими гнилями, трутовиками, пошкодження дерев сосни синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами. Насадження має знижений рівень загальної стійкості, що відповідно характеризується утворенням всихаючих дерев та дерев свіжого сухостою.

ВИСНОВОК

На час обстеження вказані негативні чинники призвели до утворення значної кількості відмираючих дерев, свіжого сухостою та сухостою минулих років. Життєздатні дерева I – III категорій стану (без ознак ослаблення, ослаблені та дуже ослаблені), а в осередках кореневої губки дерева I – II категорій стану (без ознак ослаблення та ослаблені) на даних ділянках становлять повноту нижчу критичного показника пункту 27 Санітарних правил в лісах України.

Комісія визначила загиблі та розладнані ділянки, які доцільно призначити у ССР згідно діючих Санітарних правил в лісах України на таких площах:

Білківське лісництво

кв.64, вид. 16, ділянка (-) – 1,6 га;

кв.64, вид. 17, ділянка (1) – 5,2 га;

кв.97, вид. 6, ділянка (-) – 0,3 га;

кв.97, вид. 9, ділянка (2) – 4,0 га;
кв.100, вид. 6, ділянка (3) – 3,4 га
Разом по лісництву: 14,5 гектарів.

Кримоцьке (Краснобiрське) лісництво

кв.26, вид. 2, ділянка (1) – 2,5 га;
кв.26, вид. 3, ділянка (1) – 3,2 га
Разом по лісництву: 5,7 гектарів.

Потіївське лісництво

кв.11, вид. 7, ділянка (3) – 5,1 га;
кв.15, вид. 7, ділянка (2) – 1,8 га
Разом по лісництву: 6,9 гектарів.

Всього обстежена площа по даному підприємству складає **27,1** гектарів.

Вищенаведені обстежені ділянки з площею більше 1,0 га, загальною площею **26,8** га, пройдені процедурою відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та отримано Висновок з оцінки впливу на довкілля № 21/01-11878/1 від 08.09.2025 року.

Відвід дерев в зазначену рубку проведено згідно Санітарних правил в лісах України.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводилась силами лісової охорони філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Вищевказані ділянки під ССР провести згідно діючих Санітарних правил в лісах України, вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та Висновку з оцінки впливу на довкілля № 21/01-11878/1 від 08.09.2025 року.

Підставою здійснення рубок є належність дерев до сухостійних, відмираючих або дуже ослаблених внаслідок пошкодження пожежами, шкідниками, хворобами лісу, внаслідок аварій та стихійного лиха.

ССР провести в 2025 році з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища.

З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищенням порубкових залишків. Оптимальний термін проведення ССР – IV квартал 2025 року.

Лісовій охороні підприємства встановити посилений лісопатологічний моніторинг за санітарним станом суміжних насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб.

На зрубках, що утворюються після виконання призначених ССР провести лісовідновні роботи шляхом створення лісових культур навесні 2026 року.

Посадку лісових культур здійснити згідно діючих схем змішування, способів обробітку ґрунту та інших технологічних особливостей у відповідності до лісорослиних умов.

Даним обстеженням нових осередків первинних шкідників і хвороб лісу не виявлено.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев не виявлено. Рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, при обстеженні також не виявлено.

Підписи членів комісії:

Головний спеціаліст відділу лісового господарства
Центрального міжрегіонального УЛМГ

Олена ВОРОБЙОВА

Міський голова
Радомишльської міської ради

Володимир ТЕТЕРСЬКИЙ

Селищний голова
Потіївської селищної ради

Марина ПЛЕЧКО

Провідний інженер-лісопатолог
ДСЛП «Київлісозахист»

Юрій ДВОРАКІВСЬКИЙ

Провідний інженер з охорони та захисту лісу
відділу охорони і захисту лісів
філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Михайло ВАХНІЦЬКИЙ

Інженер з охорони та захисту лісу I категорії
відділу охорони і захисту лісів
філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Сергій ПРИХОДЬКО

Начальник Радомишльського надлісництва
філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Іван ЗАХАРЧУК

Лісничий
Білівського лісництва

Олександр ЛІСОВСЬКИЙ

Лісничий
Кримоцького лісництва

Ігор ЧЕПЦОВ

Лісничий
Потіївського лісництва

Олександр ЯКИМЕНКО